Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
TAMARA ĆAPETA
esitatud 6. juulil 2023[1]

Kohtuasi C-173/22 P

MG
versus

Euroopa Investeerimispank

Apellatsioonkaebus – Avalik teenistus – Euroopa Investeerimispanga (EIP) töötajad – Euroopa Liidu põhiõiguste harta – Artikli 41 lõike 2 punkt a – Õigus olla ära kuulatud – EIP haldussätted – Töötasu – Peretoetused – Hooldusõigusega vanemale makstavad toetused – Tühistamishagi ja kahju hüvitamise hagi – Õigusvastasuse vastuväide

I. Sissejuhatus

1. Kui samas asutuses töötavad teenistujad lähevad lahku, siis kuidas peab asutus otsustama peretoetuste jagamise üle? Kas ta peab enne sellise otsuse tegemist kuulama ära mõlemad vanemad ja kui ta ei ole neid ära kuulanud, siis millised on tagajärjed?

2. Need on kesksed küsimused käsitletavas apellatsioonkaebuses, mis on esitatud 21. detsembri 2021. aasta kohtuotsuse MG *vs.* EIP (T-573/20, avaldamata, EU:T:2021:915; edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“) peale.

II. Vaidluse taust ja vaidlustatud kohtuotsus

3. Nii apellant MG kui ka tema endine abikaasa A on Euroopa Investeerimispanga (EIP) töötajad. MG töötab EIPs alates 1. veebruarist 1998. Ta abiellus 12. septembril 2003 A-ga, kes on EIPs töötanud alates 2002. aastast. Neil on viis last.

4. Kohtuasi puudutab EIP haldusmenetlust, mille tulemusena tehti otsus jätta MG pärast tema ja A lahutust peretoetustest ilma.

5. Vaidlustatud kohtuotsuses[2] selgitatud asjaoludest nähtub, et see haldusmenetlus toimus paralleelselt Luksemburgi kohtutes toimunud kohtumenetlusega, mille tulemusena abielu lahutati. Selleks et käesoleva menetluse kontekstist oleks lihtsam aru saada, kirjeldan ma Luksemburgi kohtutes toimunud menetlust ja EIP sisemenetlust eraldi.

[1] Algkeel: inglise.

[2] Vaidlustatud kohtuotsuse punktid 1–25.

A. Menetlus Luksemburgi kohtutes

6. A esitas 22. augustil 2017 tribunal d'arrondissement de Luxembourgile (piirkondlik kohus, Luxembourg, Luksemburg) MG vastu lahutushagi.

7. Tribunal d'arrondissement de Luxembourg (piirkondlik kohus, Luksemburg) tegi 14. novembril 2017 esialgse õiguskaitse määruse, millega ta andis A-le laste suhtes ajutise hooldusõiguse. Samuti kohustas ta MGd lahkuma perekonna kodust, mida MG 2017. aasta detsembris ka tegi.

8. Teise, 20. juuli 2018. aasta esialgse õiguskaitse määrusega kohustas Luksemburgi kohtunik MGd maksma A-le elatist summas 1500 eurot kuus (300 eurot iga lapse kohta), arvestamata peretoetusi, ja kolme lapse lastehoiu- ja pikapäevarühma kulud ning tasuma poole kõigist MG ja A kõigi viie lapse huvides kantud erakorralistest kuludest. Lisaks kohustas esialgse otsuse teinud kohtunik EIPd maksma ülalpeetava lapse toetust ja õppetoetust A-le.

9. 9. jaanuaril 2019 jättis Cour supérieure de justice (kõrgeim kohus, Luksemburg) apellatsiooniastme kohtuna rahuldamata MG apellatsioonkaebuse 14. novembri 2017. aasta esialgse õiguskaitse määruse peale osas, milles see määras alaealiste laste elukohaks A aadressi, kuid andis MG-le külastamis- ja majutumisõiguse igal teisel nädalavahetusel ja pooltel koolivaheaegadel.

10. 21. märtsil 2019 lahutas tribunal d'arrondissement de Luxembourg (piirkondlik kohus, Luksemburg) MG ja A abielu.

11. 10. juulil 2019 tegi Cour supérieure de justice (kõrgeim kohus, Luksemburg) apellatsiooniastme kohtuna teise, 20. juuli 2018. aasta esialgse õiguskaitse määruse peale esitatud apellatsioonkaebuse kohta otsuse, milles kinnitas A õigust saada MG-lt elatist summas 300 eurot lapse kohta kuus. Samas muutis ta seda määrust, vabastades MG laste huvides kantud teatavate kulude, täpsemalt lastehoiukulude tasumisest.

B. EIP sisemenetlused

12. 24. novembril 2017 teatas EIP MG-le, et tulenevalt tribunal d'arrondissement de Luxembourgi (piirkondlik kohus, Luksemburg) 14. novembri 2017. aasta esialgse õiguskaitse määrusest (millega anti A-le laste suhtes ajutine hooldusõigus) hakatakse ülalpeetava lapse toetust ja õppetoetust maksma A-le.

13. 28. detsembril 2017 esitas A taotluse lepitusmenetluse algatamiseks EIP personalieeskirjade artikli 41 alusel, mis oli käsitletavas asjas kohaldatav. A taotles, et EIP tunnistaks vastavalt tribunal d'arrondissement de Luxembourgi (piirkondlik kohus, Luksemburg) 14. novembri 2017. aasta esialgse õiguskaitse määrusele tema viis last tema ülalpeetavateks ning sellest tulenevalt tunnustaks tema õigust saada nimetatud eeskirjades sätestatud peretoetusi ja nendest tulenevaid rahalisi õigusi („esimene lepitusmenetlus").

14. 12. septembril 2018 otsustas EIP president, et alates 2018. aasta oktoobrist loetakse A ja MG lapsed A ülalpeetavateks (edaspidi „12. septembri 2018. aasta otsus"). Selle otsuse tulemusel tunnustati A õigust peretoetustele ja neist tulenevatele rahalistele õigustele.

15. Vaidlustatud kohtuotsusest nähtub, et MG ei osalenud esimeses lepitusmenetluses[3]. EIP selgitas oma märkustes ja kohtuistungil, et lepitusmenetluses ei saa osaleda teised isikud peale selle isiku, kes lepitusmenetluse algatas. Seetõttu ei saanud MG osaleda A algatatud menetluses.

16. EIP teatas 11. oktoobri 2018. aasta kirjaga MG-le oma otsusest (edaspidi „11. oktoobri 2018. aasta otsus“), et alates 2018. aasta oktoobrist ei ole MG-l enam õigust peretoetusele, ülalpeetava lapse toetusele või õppetoetusele (edaspidi koos „peretoetused“) või neist tulenevatele rahalistele õigustele, mis on ette nähtud EIP personalile kohaldatavates haldussätetes (edaspidi „EIP haldussätted“). Kirjas selgitati, et 12. septembri 2018. aasta otsusega määrati need toetused A-le.

17. Eeskirjad, mida EIP kohaldas peretoetuste määramise üle otsustamisel ja mis olid sel ajal kohaldatavad, olid EIP haldussätete artiklid 2.2.1 ja 2.2.2. Need eeskirjad on järgmised:

„2.2.1. Peretoetus

Peretoetust, mille suurus on 5% igakuisest põhipalgast, on õigus saada järgmistel töötajatel:

a) abielus olev töötaja;

b) seaduslikult lahutatud või lahus elav töötaja, kes on kohtuotsuse alusel kohustatud andma peamist ülalpidamist;

c) abielus mitte olev, seaduslikult lahutatud või lahus elav või lesestunud töötaja, kui tal on õigus saada ülalpeetava lapse toetust […]

[…]

Kui mõlemad abikaasad töötavad pangas, makstakse toetust sellele abikaasale, kelle igakuine põhipalk on suurem. Kui üks abikaasa töötab pangas ja teine mõnes teises rahvusvahelises organisatsioonis, saab töötaja, kes töötab pangas, toetust tingimusel, et teine organisatsioon ei maksa tema abikaasale samasugust toetust.

[…]

2.2.2. Ülalpeetav laps

Last, keda töötaja tegelikult ülal peab, ning tema abielust sündinud last, abielust sündinuga samaväärseks tunnistatud last, väljaspool abielu sündinud tunnustatud last, lapsendatud last või kasulast loetakse selle töötaja ülalpeetavaks lapseks, tingimusel et pank või muu Euroopa Liidu institutsioon ei loe seda last oma teise töötaja, ametniku või teenistuja ülalpeetavaks lapseks ning et see laps ei tööta tasustataval tööl.

Samadel tingimustel võib pank lugeda ülalpeetavaks lapseks ka lapse, kelle töötaja on enda juurde elama võtnud.

[3] Selle kohtuotsuse punkt 73.

Kui laps elab töötajaga samas majapidamises või kui töötaja maksab lapse ülalpidamiseks summa, mis on vähemalt 50% suurem ülalpeetava lapse toetuse summast […], loetakse töötaja lapse tegelikuks ülalpidajaks.“

18. Vastuseks 11. oktoobri 2018. aasta otsusele teatas MG 29. oktoobri 2018. aasta kirjaga EIP-le, et ta vaidleb otsuses märgitud meetmetele vastu. Samuti märkis MG, et tema 29. oktoobri 2018. aasta kirja tuleks käsitada lepitusmenetluse taotlusena EIP personalieeskirjade artikli 41 tähenduses.

19. Kuna MG ei saanud EIP-lt vastust, uuendas ta oma taotlust 10. detsembri 2018. aasta kirjaga.

20. EIP lükkas 7. jaanuari 2019. aasta kirjaga MG vastuväited tagasi, käsitlemata lepitusmenetluse algatamise küsimust („7. jaanuari 2019. aasta otsus“).

21. MG vastas 11. jaanuari 2019. aasta e-kirjaga, millega ta esitas uuesti lepitusmenetluse taotluse EIP personalieeskirjade artikli 41 alusel. Selle taotlusega soovis ta ka vaidlustada 11. oktoobri 2018. aasta otsuse ja vajaduse korral 7. jaanuari 2019. aasta otsuse.

22. 14. jaanuaril 2019 kinnitas EIP lepitusmenetluse taotluse kättesaamist MG-lt.

23. Pärast seda, kui MG esitas uue taotluse lepitusmenetluse algatamiseks, kohtus lepituskomitee 2019. ja 2020. aastal mitmel korral. Ajavahemikul 9. märtsist kuni 4. juunini 2020 vahetasid lepituskomitee kolm liiget e-kirju, et kommenteerida ja muuta lepitusmenetluse protokolli sisu. Lepituskomitee esimees edastas nimetatud protokolli 4. juuni 2020. aasta e-kirjaga EIP presidendile, osutades muu hulgas lepitusmenetluse ebaõnnestumisele ja võimatusele leppida kokku selle menetluse lõpparuandes.

24. 30. juuli 2020. aasta kirjaga (edaspidi „30. juuli 2020. aasta otsus“), mis edastati apellandile 31. juulil 2020 e-posti teel, teatas EIP president, et ta on saanud lepituskomitee järeldused, ja märkis, et ta on võtnud lepitusmenetluse ebaõnnestumise teadmiseks. Sellele kirjale oli lisatud lepitusmenetluse protokoll.

C. Menetlus Üldkohtus

25. 14. septembril 2020 esitas MG Üldkohtule hagi, paludes Üldkohtul:

– tühistada 11. oktoobri 2018. aasta otsus, millega ta jäeti ilma peretoetustest (sh eelkõige lastehoiu- ja pikapäevarühma kulud, mille EIP tema töötasust kuni 2019. aasta novembrini alusetult maha arvas) ja neist tulenevatest rahalistest õigustest (sh eelkõige maksusoodustused ja tema poolt lastega seoses kantud ravikulude hüvitamine);

– tühistada vajalikus ulatuses 7. jaanuari 2019. aasta ja 30. juuli 2020. aasta otsus;

– mõista EIP-lt välja talle tekitatud mittevaralise kahju hüvitis summas 10 000 eurot;

– mõista kohtukulud välja EIP-lt.

26. Vaidlustatud kohtuotsuses lükkas Üldkohus kõik tühistamisnõuetega seotud väited tagasi ja jättis seega MG hagiavalduse selle osa rahuldamata.

27. Kahju hüvitamise nõude osas tunnistas Üldkohus siiski, et EIP vastus MG lepitusmenetluse taotlusele pärast 7. jaanuari 2019. aasta otsust viibis põhjendamatult rohkem kui kolm kuud ning EIP ei vastanud 29. oktoobri 2018. aasta kirjas sisalduvale esimesele lepitusmenetluse taotlusele. Samuti leidis Üldkohus, et selle põhjendamatu viivituse tõttu hoidis EIP MGd pikaajaliselt teadmatuses ja tekitas talle seeläbi mittevaralist kahju. Sellest tulenevalt mõistis Üldkohus EIP-lt MG kasuks välja *ex aequo et bono* hinnatud kahjuhüvitise summas 500 eurot ja jättis ülejäänud osas hüvitisnõuded rahuldamata. Üldkohus otsustas ka, et kumbki pool kannab ise oma kohtukulud.

III. Apellatsioonkaebus

28. 7. märtsil 2022 Euroopa Kohtu kantseleisse esitatud avalduses palub MG Euroopa Kohtul:

– tunnistada apellatsioonkaebus vastuvõetavaks ja põhjendatuks;

– tühistada vaidlustatud kohtuotsus;

– nõustuda apellandi poolt esimeses kohtuastmes esitatud seisukohtadega ja tühistada EIP 11. oktoobri 2018. aasta otsus, millega apellant jäeti ilma peretoetustest (sh eelkõige lastehoiu- ja pikapäevarühma kulud, mille EIP tema töötasust kuni 2019. aasta novembrini alusetult maha arvas) ja neist tulenevatest rahalistest õigustest (sh eelkõige maksusoodustused ja tema poolt lastega seoses kantud ravikulude hüvitamine); tühistada vajalikus ulatuses 7. jaanuari 2019. aasta otsus, millega jäeti tema nõuded tervikuna rahuldamata; tühistada vajalikus ulatuses EIP 30. juuli 2020. aasta otsus, milles tõdeti lepitusmenetluse ebaõnnestumist ja kinnitati 11. oktoobri 2018. aasta otsust hüvitada MG-le tema kantud varaline ja mittevaraline kahju ning

– mõista mõlema menetlusega seotud kulud välja EIP-lt.

29. EIP väidab, et Euroopa Kohus peaks:

– jätma apellatsioonkaebuse rahuldamata ja

– mõistma käesoleva menetluse ja esimeses kohtuastmes toimunud menetlusega seotud kulud välja apellandilt.

30. Kohtuistung, millel osalesid apellant ja EIP, toimus 17. mail 2023.

IV. Analüüs

31. Apellatsioonkaebuses on esitatud viis väidet.

32. Euroopa Kohtu palvel piirdun ma käesolevas ettepanekus siiski ainult kahe apellatsioonkaebuses tõstatatud küsimuse analüüsiga: kas Üldkohus eksis, kui ta leidis, et õigust olla ära kuulatud ei ole rikutud (esimene väide), ja kas ta hindas vääralt peretoetusi käsitlevate EIP haldussätete õigusvastasuse väidet (kolmanda väite teine osa ja neljas väide).

A. Õigus olla ära kuulatud

33. Esimene väide puudutab üksnes esimest otsust, st 11. oktoobri 2018. aasta otsust, millega EIP teatas MG-le, et alates 2018. aasta oktoobrist ei ole tal enam õigust saada EIP haldussätete kohaseid peretoetusi ja nendest tulenevaid rahalisi õigusi, sest 12. septembri 2018. aasta otsusega on need määratud A-le.

34. Apellant väidab, et kuna enne selle otsuse tegemist ei kuulanud EIP teda ära, on rikutud tema õigust olla ära kuulatud. Selle õiguse rikkumine toob tema väitel kaasa 11. oktoobri 2018. aasta otsuse kehtetuse.

35. Üldkohus sedastas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 73 ja 74 järgmist:

„73 Sellega seoses […] vaidlust ei ole selles, et [MG] sai 11. oktoobri 2018. aasta [otsusega] EIP-lt teate selle kohta, et MG-le ei hakata enam maksma peretoetust, ülalpeetava lapse toetust ja õppetoetust. Selle [otsuse] eesmärk oli seega teavitada [teda] A algatatud lepitusmenetluse tulemusest, ilma et teda oleks selles menetluses ära kuulatud.

74 Teisalt […] tuleb märkida, et 7. jaanuari 2019. aasta [otsus], millega kinnitati 11. oktoobri 2018. aasta [otsust], samas täpsustades ja arendades edasi selles sisalduvaid põhjendusi, võeti vastu pärast seda, kui [MG] oli esitanud 29. oktoobri ja 10. detsembri 2018. aasta kirjas oma märkused. Seega tuleb märkida, et [MG-l] oli võimalik kommenteerida EIP 11. oktoobri 2018. aasta algses [otsuses] esitatud põhjendusi ja esitada selles sisalduvate väidete kohta oma märkused, mida võeti arvesse enne EIP 7. jaanuari 2019. aasta [otsuses] väljendatud seisukoha avaldamist.“

36. Seega otsustas Üldkohus, et õigust olla ära kuulatud ei ole rikutud, kuna MG-l oli võimalus esitada oma märkused otsuse kohta pärast selle vastuvõtmist ja EIP võttis neid arvesse.

1. Kas MG õigust olla ära kuulatud rikuti?

37. Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 41 lõike 2 punkti a kohaselt on igaühel õigus sellele, et „teda kuulatakse ära enne seda, kui tema suhtes kohaldatakse üksikmeedet, mis võib teda kahjustada“.

38. Euroopa Kohus on juba selgitanud, millist eesmärki kannab õigus olla ära kuulatud. Tema sõnul on „õiguse olla ära kuulatud eesmärk tagada, et iga otsus, mis avaldab isikule ebasoodsat mõju, tehtaks kõikidest asjaoludest täielikult teadlikuna, ning eelkõige on selle eesmärk võimaldada pädeval asutusel parandada viga või asjaomasel isikul esitada oma isiklikku olukorda puudutavad asjaolud, mis räägivad selle kasuks, et otsus tehakse või seda ei tehta, või siis selle kasuks, et otsusel on pigem niisugune kui teistsugune sisu“ [4].

39. Seega on õigus olla ära kuulatud kasulik nii asutusele, võimaldades tal teha õige otsuse, kui ka isikule, kelle õigusi see otsus mõjutab. Selle õiguse esmane eesmärk on võimaldada uurida tegelikku olukorda ja tuvastada faktilised asjaolud nii täpselt ja õigesti kui võimalik, samas kui teine eesmärk on tagada, et asjaomane isik saaks esitada oma seisukohti.

[4] 4. juuni 2020. aasta kohtuotsus EEAS *vs.* De Loecker (C-187/19 P, EU:C:2020:444, punkt 69 ja seal viidatud kohtupraktika); 21. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus parlament *vs.* UZ (C-894/19 P, EU:C:2021:863, punkt 90).

40. On selge, et sellise kahesuguse eesmärgi saavutamiseks tuleb asjaomasele isikule anda võimalus esitada oma seisukohad haldusmenetluse käigus, st *enne* sellise otsuse vastuvõtmist, mis võib tema huve kahjustada [5].

41. Käesoleval juhul ei ole vaidlustatud, et MGd mõjutas ebasoodsalt 11. oktoobri 2018. aasta otsus. Kohtupraktikas on juba sedastatud, et töötasu vähendamine, näiteks peretoetuste vähendamine, kujutab endast meedet, mis mõjutab asjaomast isikut ebasoodsalt [6].

42. Samuti on selge, et MGd ei kutsutud enne teda puudutava otsuse vastuvõtmist oma seisukohta esitama.

43. Sellega juhin tähelepanu asjaolule, et harta artikli 41 lõike 2 punkti a kohaselt ei ole nõutav ametliku ärakuulamise korraldamine [7].

44. Sellegipoolest eeldab õigus olla ära kuulatud, et asjaomasel isikul peab olema võimalus mõjutada enne otsuse tegemist asjaomast otsustusprotsessi [8].

45. Olen teadlik, et igapäevaelus ei kuula asutused iga inimest ära, kui tema isikliku staatuse muutmine toob kaasa tema õiguste ebasoodsamaks muutumise. See ei tähenda aga, et niisugune praktika vastab harta artikli 41 lõike 2 punkti a nõuetele.

46. Tänapäeval ei ole suhtlemine enam keeruline, eriti mitte asutusesiseselt. Igal teenistujal on tavaliselt e-posti aadress, mis on erinevatele otsustusõigusega organitele teada. COVID-19 kriis näitaski, et elektrooniline suhtlus võib sageli kergesti asendada näost näkku kohtumisi.

47. Seetõttu on keeruline õigustada sellist haldustava, mille kohaselt kas ajapuuduse, personalipuuduse vms tõttu ei anta isikule võimalust esitada oma seisukohta otsuse kohta, mis teda edaspidi mõjutama hakkab (tuginedes põhjustele, nagu ajaline surve, personali puudus või muule sarnasele).

48. Ärakuulamisõiguse nõude oleks saanud täita MG-le e-kirja saatmisega, et anda talle võimalus esitada kavandatava otsuse ja selle põhjenduste kohta mõistliku tähtaja jooksul märkusi.

49. 11. oktoobri 2018. aasta otsuse vastuvõtmiseni viinud menetluse käigus MG-l sellist võimalust ei olnud. Ta ei olnud A algatatud lepitusmenetluse osaline ja teda ei kuulatud kordagi ära enne selle otsuse vastuvõtmist, millega ta jäeti ilma peretoetustest, mida ta kuni selle hetkeni oli saanud. Seega ei pakutud talle võimalust kavandatud otsusele ja selle põhjendustele reageerida.

[5] 4. juuni 2020. aasta kohtuotsus EEAS *vs.* De Loecker (C-187/19 P, EU:C:2020:444, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika); 21. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus parlament *vs.* UZ (C-894/19 P, EU:C:2021:863, punkt 89) (kohtujuristi kursiiv).

[6] 10. märtsi 2021. aasta kohtuotsus AM *vs.* EIP (T-134/19, EU:T:2021:119, punkt 41 ja seal viidatud kohtupraktika).

[7] 9. veebruari 2023. aasta kohtuotsus Boshab *vs.* nõukogu (C-708/21 P, avaldamata, EU:C:2023:84, punkt 54 ja seal viidatud kohtupraktika).

[8] Vt selle kohta 23. septembri 2020. aasta kohtuotsus UE *vs.* komisjon (T-338/19, EU:T:2020:430, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika) ja 30. septembri 2021. aasta kohtuotsus Euroopa Kontrollikoda *vs.* Pinxten (C-130/19, EU:C:2021:782, punkt 167). See ei tähenda muidugi, et asutuse tegevus peaks *alati* olema takistatud. Kohtupraktikas on tunnistatud, et võib esineda konkreetseid olukordi, näiteks kontrollide tegemine, mille puhul võib ärakuulamine toimuda hilisemas etapis (vt selle kohta 18. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Sopropé, C-349/07, EU:C:2008:746, punkt 41; 3. juuli 2014. aasta kohtuotsus Kamino International Logistics ja Datema Hellmann Worldwide Logistics, C-129/13 ja C-130/13, EU:C:2014:2041, punktid 54 ja 55 ning seal viidatud kohtupraktika; 20. detsembri 2017. aasta kohtuotsus Prequ' Italia, C-276/16, EU:C:2017:1010, punktid 50 ja 51 ning seal viidatud kohtupraktika). Samas ei ole väidetud, et käesolevas vaidluses oleks olnud tegemist sellise olukorraga.

50. Vastupidi Üldkohtu seisukohale leian, et tema õiguse olla ära kuulatud rikkumise suhtes tehtud järeldust ei muuda asjaolu, et MG sai esitada märkusi 11. oktoobri 2018. aasta otsuse kohta pärast selle vastuvõtmist ja et tema märkusi võeti arvesse 7. jaanuari 2019. aasta otsuse tegemisel. Nimelt ei olnud esimene kiri ettevalmistav akt, mis sisaldus hilisemas otsuses. Pigem oli esimese kirja näol tegemist otsusega ja teine kiri üksnes kinnitas seda algset otsust. Otsus, millega MG jäeti ilma õigusest peretoetustele, oli seega 11. oktoobri 2018. aasta kiri.

51. EIP kinnitas seda kohtuistungil, kus ta selgitas, et 11. oktoobri 2018. aasta otsus oli tõepoolest lõplik ja mitte üksnes esialgne otsus, kuigi EIP kinnitas seda 7. jaanuari 2019. aasta kirjaga.

52. MGd ei kutsutud enne 11. oktoobri 2018. aasta otsuse vastuvõtmist ühelgi hetkel oma seisukohta avaldama.

53. Eespool esitatud põhjustel olen seisukohal, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta leidis, et MG õigust olla ära kuulatud ei ole rikutud.

2. Õiguse olla ära kuulatud rikkumise tagajärjed

54. Teine käsitletavas apellatsioonkaebuses tõstatatud küsimus puudutab ärakuulamisõiguse rikkumise tagajärgi. Kas selline rikkumine toob automaatselt kaasa selle menetluse lõpus vastuvõetud otsuse kehtetuse, mille käigus otsuse subjekti ei ole ära kuulatud?

55. Selles küsimuses on Euroopa Kohus korduvalt otsustanud, et kui on rikutud kaitseõigusi, konkreetsemalt õigust olla ära kuulatud, toob see otsuse tühistamise kaasa vaid juhul, kui ilma selle rikkumiseta oleks menetluse tulemus võinud olla teistsugune [9].

56. Nõue, et tulemus „oleks võinud olla teistsugune“, ei tähenda siiski seda, et tuleb kindlalt tõendada, et otsus oleks olnud teistsugune. Sellise otsuse kehtetuks tunnistamiseks piisab, kui ei ole võimalik täielikult välistada *võimalust*, et otsus oleks olnud teistsugune, kui isik, keda see otsus puudutab, oleks saanud oma seisukoha esitada [10].

57. See viib mind järgmise küsimuse juurde: kas käesoleva juhtumi asjaoludel võinuks teistsugune tulemus olla võimalik?

58. Sellega seoses võib eristada olukordi, kus asutusel on üksikjuhtumi lahendamisel kaalutlusõigus, ja olukordi, kus tal kaalutlusõigus puudub.

59. Juhul, kui asutusel on üksikjuhtumi lahendamisel kaalutlusõigus, toob otsusest mõjutatud isiku ärakuulamata jätmine kaasa ärakuulamisõigust rikkudes tehtud otsuse kehtetuse. Kui kohaldada seda põhjendust käesoleva kohtuasja suhtes, võib tõdeda, et juhul, kui EIP-l oleks olnud võimalus otsustamaks, kellel on õigus peretoetusi saada, vabalt hinnata kõiki asjakohaseid asjaolusid, näiteks seda, kuidas A ja MG laste ülalpidamise kulusid pärast abielulahutust praktikas jagavad ja kuidas nad otsustavad peretoetuste jagamise üle, oleks MG seisukoha ärakuulamine võinud tõepoolest otsust mõjutada.

[9] Vt näiteks 14. veebruari 1990. aasta kohtuotsus Prantsusmaa *vs.* komisjon (C-301/87, EU:C:1990:67, punkt 31); 25. juuni 2020. aasta kohtuotsus HF *vs.* parlament (C-570/18 P, EU:C:2020:490, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika) ning 14. juuli 2022. aasta kohtuotsus SGI Studio Galli Ingegneria *vs.* komisjon (C-371/21 P, avaldamata, EU:C:2022:566, punkt 82).

[10] 10. juuli 1980. aasta kohtuotsus Distillers Company *vs.* komisjon (30/78, EU:C:1980:186, punkt 26); 1. oktoobri 2009. aasta kohtuotsus Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware *vs.* nõukogu (C-141/08 P, EU:C:2009:598, punktid 88 ja 94) ning 1. detsembri 2022. aasta kohtuotsus EUIPO *vs.* Vincenti (C-653/20 P, avaldamata, EU:C:2022:945, punkt 48).

60. Kui aga EIP tegi oma otsuse selgete eeskirjade alusel, millest tal ei olnud vabadust kõrvale kalduda, võib vastus küsimusele, kas ärakuulamisõiguse rikkumine toob kaasa otsuse kehtetuse, olla teistsugune.

61. Sellega seoses väidab EIP, et käesoleval juhul ei olnud tal mingit kaalutlusõigust selles, kuidas pärast A ja MG abielulahutust lahendada peretoetuste määramise küsimus. Ta pidi kohaldama EIP haldussätteid, mida kohaldatakse peretoetuste määramise suhtes ja mis jätsid talle vähe tegutsemisruumi. Teisisõnu, isegi kui MG oleks ära kuulatud, ei oleks EIP-l olnud muud valikut, kui otsustada nii, nagu ta otsustas, ja määrata peretoetused A-le.

62. Kas sellega on lugu lõppenud? Kui me nõustume, et kohaldatavad EIP haldussätted ei jätnud võimalust teistsuguseks otsuseks, siis kas ärakuulamisõiguse rikkumisel, isegi kui see on tuvastatud, ei ole mingeid tagajärgi?

63. Ma pakuksin välja teistsuguse vastuse. On vähemalt kaks viisi, kuidas MGga sarnases olukorras olev isik oleks võinud lõplikku otsust mõjutada, kui tal oleks võimaldatud oma seisukohta väljendada.

64. Esiteks oleks käesolevas asjas võinud MG väita, et EIP tõlgendas oma haldussätteid valesti. Seega, isegi kui need eeskirjad ei andnud peretoetuste määramisel kaalutlusõigust, oleks võidud jõuda siin pakutud EIP tulemusest erineva tulemuseni.

65. Kohtuistungil selgitas EIP, et alguses (alates 2017. aasta lõpust kuni 2018. aasta septembrini) jätkas ta peretoetuste maksmist MG-le. Kuna nende toetuste maksmisel võeti aluseks teenitud palk ja kuna MG palk oli A palgast suurem, ei jäänud lõpptulemusena laste toetuseks nende vanemate kaudu makstud summa väiksemaks. Hiljem muutis EIP oma arusaama ja jõudis järeldusele, et kohaldatavate eeskirjade kohaselt peab ta määrama peretoetused isikule, kellel on lapse või laste suhtes hooldusõigus. EIP arvates tulenes see tema haldussätete artiklite 2.2.2 ja 2.2.1 tõlgendamisest nende koostoimes; nende artiklite kohaselt määratakse peretoetused isikule, kelle ülalpeetavad lapsed on.

66. Eeltoodu näitab, et isegi EIP ei ole kindel oma personalieeskirjade õiges tähenduses, kui neid kohaldatakse kahe tema teenistuja abielulahutuse korral. Nagu EIP kohtuistungil väitis, ei olnud EIP neid eeskirju sellistes olukordades varem kohaldanud. Seega, kui MG-le oleks antud võimalus esitada oma seisukoht kõnealuste sätete õige tõlgendamise kohta, oleks see võinud viia teistsuguse otsuseni.

67. Teiseks, isegi kui kohaldatavad haldussätted, mis kohustavad asutust tegema teatava otsuse, on tõepoolest niivõrd selged, et ei jäta tõlgendamisruumi, võivad need siiski olla õiguslikult kehtetud ja sel põhjusel kohaldamatud. Käesoleva kohtuasja kontekstis oleks MG võinud tõstatada kohaldatavate EIP haldussätete õigusliku kehtivuse küsimuse, kui talle oleks antud võimalus oma seisukohta väljendada. Ta tõstatas tegelikult selle küsimuse Üldkohtus, väites, et need haldussätted – nagu EIP neid tõlgendab ja kohaldab – rikuvad võrdse kohtlemise põhimõtet.

68. Kui talle oleks antud võimalus tõstatada see küsimus haldusmenetluse käigus, oleks EIP olnud kohustatud otsustama kehtetuse väite üle. Nii nagu riigiasutusel on liidu õiguse esimuse põhimõttest tulenevalt õigus ja kohustus tühistada liidu õigusega vastuolus olevad riigisisesed eeskirjad,[11] peab ka liidu asutusel olema õigus ja kohustus tühistada sise-eeskirjad, kui need on

[11] 22. juuni 1989. aasta kohtuotsus Costanzo (103/88, EU:C:1989:256) ja 4. detsembri 2018. aasta kohtuotsus The Minister for Justice and Equality ja The Commissioner of the Garda Síochána (C-378/17, EU:C:2018:979).

liidu eeskirjadega vastuolus. Seega ei oleks EIP-l olnud õigust neid eeskirju kohaldada, kui ta oleks leidnud, et haldussätted on kehtetud. Kui EIP oleks pidanud eeskirja kehtivaks, oleks MG siiski võinud nõustuda selle selgitusega või otsustada vaidlustada see järeldus Üldkohtus. Oluline on see, et kui talle oleks antud võimalus esitada oma seisukoht enne 11. oktoobri 2018. aasta otsuse vastuvõtmist, oleks see otsus võinud olla teistsugune, isegi kui kohaldatavad EIP haldussätted ei andnud asutusele üksikjuhtumi lahendamisel mingit kaalutlusõigust.

69. Eespool öelduga püüan rõhutada, et keeruline on abstraktselt otsustada, et isiku kaasamine teda kahjustava otsuse vastuvõtmiseni viinud protsessi ei oleks saanud seda otsust mõjutada.

70. Seetõttu soovitan Euroopa Kohtul asuda seisukohale, et kui asutus ei anna isikule, keda asutuse otsus võib kahjustada, võimalust väljendada oma seisukohta, toob see põhimõtteliselt kaasa otsuse kehtetuse ja tingib vajaduse algatada uus menetlus, mille käigus kõnealune isik ära kuulatakse.

71. Haldusmenetlus, milles austatakse õigust olla ära kuulatud, võinuks käesoleval juhul kulgeda näiteks järgmiselt. Pärast A algatatud lepitusmenetluse lõpetamist oleks EIP enne peretoetuste A-le määramise otsuse tegemist võinud palud MG-l esitada oma seisukoht. Kui MG esitanuks väite, et eeskiri, mille tulemusel otsustatakse, et peretoetuste saamise õigus on ainult A-l, on kehtetu, pidanuks EIP selgitama, miks ta leiab, et see eeskiri on kehtiv. Alles pärast seda oleks EIP võinud võtta vastu otsuse, et peretoetused määratakse A-le. MG-l oleks seejärel olnud võimalus vaidlustada EIP otsus Üldkohtus, väites muu hulgas, et EIP haldussätted on õiguslikult kehtetud.

72. MG väitiski Üldkohtus, et EIP haldussätted on õiguslikult kehtetud. Ma käsitlen seda väidet järgmise alapealkirja all.

73. Olen siiski seisukohal, et 11. oktoobri 2018. aasta otsus tuleb tühistada juba esimese väite alusel, mille kohaselt selle vastuvõtmisel rikuti MG õigust olla ära kuulatud.

B. EIP haldussätete artiklite 2.2.1 ja 2.2.2 õigusvastasuse vastuväide

74. Oma kolmanda väite teises osas väidab MG sisuliselt, et Üldkohus lükkas vääralt tagasi tema väite, et eespool nimetatud peretoetusi käsitlevad EIP haldussätted on õigusvastased. Täpsemalt väidab apellant, et Üldkohus järeldas vääralt, et kõnealused sätted ei riku võrdse kohtlemise põhimõtet ja mittediskrimineerimise põhimõtet.

75. Nagu EIP kohtuistungil selgitas, tõlgendatakse kahte kohaldatavat haldussätete artiklit nii, et kui kaks isikut, kes mõlemad on EIPs töötavad teenistujad, lahutavad oma abielu, määratakse peretoetused sellele vanemale, kellel on laste suhtes hooldusõigus. Need eeskirjad, kas siis asjaomasel ajal kehtinud sõnastuses või uues sõnastuses, lubavad peretoetusi jagada ainult jagatud hooldusõiguse korral. Kuna tribunal d'arrondissement de Luxembourg (piirkondlik kohus, Luksemburg) otsustas määrata hooldusõiguse täielikult A-le, tuli eeskirjade kohaselt määrata peretoetused talle.

76. Vaidlustatud kohtuotsuses leidis Üldkohus, et need haldussätted ei riku võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna vanem, kellel on hooldusõigus, ja vanem, kellel ei ole hooldusõigust, on erinevas olukorras, mistõttu haldussätetes võib ette näha nende olukordade erineva käsitlemise [12].

[12] Vaidlustatud kohtuotsuse punkt 107.

77. Apellant ei ole sellega nõus. Tema arvates on lahutatud vanemad oma laste ülalpidamise osas võrreldavas olukorras, kuna neil mõlemal on ülalpidamiskohustus. Seetõttu peaksid neil seoses peretoetustega, mis on abiks laste ülalpidamisega seotud kulude katmisel, olema samad õigused. Asjaolu, et ühel vanemal on laste suhtes täielik hooldusõigus, ei erista MG väitel seda vanemat vanemast, kellel hooldusõigust ei ole, kui arvessevõetavaks kriteeriumiks on laste ülalpidamise kohustus.

78. EIP seevastu väidab, et hooldusõigus on ainus täpne kriteerium, mille alusel saab kindlaks teha, kes last „tegelikult ülal peab". Kuna peretoetused antakse lapse ülalpidamiseks, ei ole EIP haldussätted, mille kohaselt määrava tegurina lähtutakse hooldusõigusest, diskrimineerivad.

79. Väärib rõhutamist, et võrdse kohtlemise põhimõtte kohaselt tuleb võrreldavas olukorras [13] olevaid isikuid kohelda võrdselt. Kui aga kaks isikut ei ole võrreldavas olukorras, tuleb neid sama põhimõtte kohaselt kohelda erinevalt, välja arvatud juhul, kui on objektiivseid põhjusi nende võrdseks kohtlemiseks [14].

80. Kas lahutatud vanem, kellel on oma laste suhtes hooldusõigus, on võrreldavas olukorras lahutatud vanemaga, kellel ei ole hooldusõigust, vaid ainult õigus lapsi nädalavahetustel ja pühadel või koolivaheaegadel külastada?

81. Esmapilgul näib, et sellised vanemad ei ole võrreldavas olukorras. Vanem, kellel on täielik hooldusõigus, peab ju hoolitsema laste igapäevaelu eest ja tema enda aeg on selle igapäevase vajaduse tõttu piiratud. Seevastu vanema käsutuses olev aeg, kellel ei ole täielikku hooldusõigust, on vaid vähesel määral mõjutatud (näiteks iga teine nädalavahetus ja pooled pühad või koolivaheajad). Lihtne näide: vanem, kellel ei ole täielikku hooldusõigust, võib hõlpsasti otsustada minna õhtul kinno, samal ajal kui teine vanem peab oma kinnomineku planeerima ning võib-olla leidma selleks ajaks lapsehoidja ja talle maksma. Usun, et enamiku inimeste arvates ei ole need kaks isikut võrreldavas olukorras.

82. Kui aga tuleb hinnata, kas kaks isikut on võrreldavas olukorras seoses teatavate juriidiliste õigustega, tuleb võrreldavust hinnata selliseid õiguseid andva normi ja selle eesmärgi kontekstis [15].

83. Peretoetused aitavad leevendada rahalist koormust, mis tekib seoses laste ülalpidamisega. Seega on neil sotsiaalne eesmärk ning need on põhjendatud kulutustega, mis tulenevad lapse olemasolu ja tegeliku ülalpidamisega seotud olemasolevast ja konkreetsest vajadusest [16].

[13] Kohtupraktika kohaselt ei pea olukorrad olema identsed, kuid need peavad olema võrreldavad. Vt nt selle kohta 27. oktoobri 1993. aasta kohtuotsus Enderby (C-127/92, EU:C:1993:859, punkt 16) ja 16. detsembri 2008. aasta kohtuotsus Arcelor Atlantique et Lorraine jt (C-127/07, EU:C:2008:728, punkt 25).

[14] 13. detsembri 1984. aasta kohtuotsus Sermide (106/83, EU:C:1984:394, punkt 28) ja 4. mai 2023. aasta kohtuotsus Glavna direktsia „Pozharna bezopasnost i zashtita na naselenieto" (öötöö) (C-529/21–C-536/21 ja C-732/21–C-738/21, EU:C:2023:374, punkt 52 ja seal viidatud kohtupraktika).

[15] Vt selles küsimuses näiteks avalikku teenistust reguleerivate normide kohta 14. juuli 2022. aasta kohtuotsus komisjon *vs.* VW jt (C-116/21 P–C-118/21 P, C-138/21 P ja C-139/21 P, EU:C:2022:557, punkt 127 ja seal viidatud kohtupraktika) ning üldisemalt liikumisvabaduse kohta 18. juuli 2007. aasta kohtuotsus Oy AA (C-231/05, EU:C:2007:439, punktid 36 ja 38), ja 17. märtsi 2022. aasta kohtuotsus AllianzGI-Fonds AEVN (C-545/19, EU:C:2022:193, punktid 51 ja 59 ning seal viidatud kohtupraktika).

[16] Üldkohus oli vaidlustatud kohtuotsuses peretoetuste eesmärgi osas samal seisukohal (vt selle kohtuotsuse punkt 102). Üldisemalt vt varasem 27. novembri 1980. aasta kohtuotsus Sorasio-Allo jt *vs.* komisjon (81/79, 82/79 ja 146/79, EU:C:1980:270, punktid 15 ja 16) ja 28. novembri 1991. aasta kohtuotsus Schwedler *vs.* parlament (C-132/90 P, EU:C:1991:452, punkt 14).

84. Sellist arusaama toetab määrust (EÜ) nr 883/2004 käsitlev kohtupraktika [17]. Euroopa Kohus on täpsustanud, et peretoetuse mõiste hõlmab kõiki mitterahalisi või rahalisi hüvitisi, mis on ette nähtud perekonna väljaminekute katmiseks, välja arvatud ülalpidamistoetuste ning spetsiaalsete sünnitus- ja lapsendamistoetuste ettemaksed. Seega tuleb väljendit „perekonna väljaminekute katmiseks“ mõista nii, et eelkõige on eesmärk toetada perekonna eelarvet, leevendamaks laste ülalpidamisega seotud rahalist koormust [18].

85. Euroopa Ombudsman pakkus välja sarnase põhjenduse, märkides 2017. aasta otsuses, et ülalpeetava lapse toetus, kuigi see on osa töötaja töötasust, ei ole mõeldud selle töötaja ülalpidamiseks, vaid üksnes tema lapse/laste ülalpidamiseks [19].

86. Lühidalt öeldes on hoolimata sellest, et peretoetusi ei anta mitte vanemate toetuseks, vaid selleks, et aidata kaasa nende laste arengule ja haridusele, peretoetuste eesmärk leevendada lapsi ülal pidavate vanemate rahalist koormust.

87. Arvestades peretoetuste seda eesmärki, on kriteerium, mille alusel võib otsustada, kas laste suhtes täielikku hooldusõigust omav vanem on võrreldavas olukorras vanemaga, kellel seda õigust ei ole, see, kas mõlemad vanemad panustavad rahaliselt oma laste ülalpidamisse. Seega tuleks järeldada, nagu apellant minu arvates õigesti väidab, et mõlemad vanemad, kes tegelikult panustavad laste ülalpidamisse, on võrreldavas olukorras.

88. Peale selle on kohtupraktikas juba osutatud, et miski ei takista pidada last tegelikult samal ajal mitme isiku ülalpidamisel olevaks. Seega võib liidu kahe lahutatud ametniku last pidada samal ajal nende kahe ametniku ülalpidamisel olevaks ja järelikult võib teda käsitada samal ajal nende mõlema ülalpeetavana [20].

89. Selline hinnang ei saa sõltuda sellest, kellel on laste suhtes seaduslik hooldusõigus, sest ühele vanemale määratud seaduslik hooldusõigus ei vabasta teist vanemat nende ülalpidamiskulude katmises osalemisest. See ei tähenda ka seda, et mõlemad vanemad ei osale rahaliselt laste kasvatamisel. Vastupidi: otsus selle kohta, kas kaks lahutatud vanemat on peretoetuste osas võrreldavas olukorras, kujutab endast nii õiguslikku kui ka faktilist hinnangut. Selleks tuleb vastata küsimusele, kas mõlemad vanemad osalevad tegelikult oma laste ülalpidamisvajaduste rahuldamises.

90. Lahutatud vanem, kellel on laste suhtes täielik hooldusõigus, ja teine lahutatud vanem, kellel täielikku hooldusõigust ei ole, on seega peretoetuste saamise õiguse puhul võrreldavas olukorras siis, kui nad mõlemad tegelikult (rahaliselt) oma lapsi ülal peavad.

91. Järelikult eeskiri, mille kohaselt määratakse peretoetused automaatselt sellele vanemale, kellel on laste suhtes täielik hooldusõigus, kuigi mõlemad vanemad osalevad (rahaliselt) oma laste ülalpidamises, rikub võrdse kohtlemise põhimõtet.

[17] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta (ELT 2004 L 166, lk 1; ELT eriväljaanne 05/05, lk 72; parandus ELT 2009, L 202, lk 90) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. aprilli 2011. aasta määruse (EL) nr 492/2011 töötajate liikumisvabaduse kohta liidu piires (ELT 2011, L 141, lk 1) artikli 7 lõiget 2 käsitlev kohtupraktika.

[18] Vt selle kohta 2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants (piirialatöötaja abikaasa laps) (C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).

[19] Euroopa Ombudsmani soovitus seoses kaebusega 374/2014/DR Euroopa Investeerimispanga vastu seoses lapsetoetuse maksmisega, punkt 19. Kättesaadav aadressil https://www.ombudsman.europa.eu/et/recommendation/en/69347.

[20] Vt selle kohta 28. novembri 1991. aasta kohtuotsus Schwedler *vs.* parlament (C-132/90 P, EU:C:1991:452, punkt 17), mida on korratud 3. märtsi 1993. aasta kohtuotsuses Peroulakis *vs.* komisjon (T-69/91, EU:T:1993:16, punkt 32), 12. novembri 2002. aasta kohtuotsuses López Cejudo *vs.* komisjon (T-271/01, EU:T:2002:272, punkt 33) ja 10. oktoobri 2006. aasta kohtuotsuses Arranz Benitez *vs.* parlament (T-87/04, EU:T:2006:297, punkt 37).

92. Väide, et peretoetuste puhul on mõlema vanema olukord võrreldav, ei vähenda neid erilisi raskusi ja lisakoormust, mis langevad hooldusõigust omava vanema õlule. Sellisel vanemal võivad tõepoolest tekkida täiendavad rahalised kulud, mis tulenevad sellest, et lapsed elavad tema katuse all (näiteks vajadus maksta lapsehoidjale, et minna kinno, nagu eespool toodud näites mainitud). Siiski on olemas muid õiguslikke vahendeid, et tasandada võimalikke ülejäänud erinevusi vanemate vahel, näiteks elatise maksmise kaudu. Elatis ja peretoetus on aga siiski kaks eraldi asja [21].

93. Seega, kuigi Üldkohus tunnistas õigesti neid peretoetuste omadusi ja eesmärke, tegi ta vale järelduse, et mõlema vanema olukord ei ole peretoetuste saamise õiguse mõttes võrreldav.

94. Seega rikkus Üldkohus õigusnormi, lükates hageja esitatud õigusvastasuse vastuväite tagasi põhjendusega, et EIP haldussätted ei riku võrdse kohtlemise põhimõtet.

95. Seetõttu teen Euroopa Kohtule ettepaneku tunnistada esimene väide, kolmanda väite teine osa ja neljas väide põhjendatuks ning tühistada vaidlustatud kohtuotsuse resolutsiooni punkti 2.

V. Lõplik otsus kohtuasja sisuliseks lahendamiseks

96. Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 kohaselt võib Euroopa Kohus, kui ta tühistab Üldkohtu otsuse, teha ise asja suhtes lõpliku otsuse, kui menetlusstaadium seda lubab.

97. Leian, et praegusel juhul on see nii. Euroopa Kohtul puudub seega vajadus saata asi tagasi Üldkohtusse.

98. Teen ettepaneku, et Euroopa Kohus tühistaks 11. oktoobri 2018. aasta ja 7. jaanuari 2019. aasta otsuse ning võimalikud hilisemad otsused, millega MG jäeti ilma pooltest peretoetustest ja nendest tulenevatest rahalistest õigustest. 11. oktoobri 2018. aasta otsus on kehtetu kahel põhjusel: selle vastuvõtmisel rikuti õigust olla ära kuulatud ja see rikub võrdse kohtlemise põhimõtet. 7. jaanuari 2019. aasta otsus ei rikkunud õigust olla ära kuulatud, kuna MG-l oli võimalus esitada oma seisukoht enne selle vastuvõtmist, ent see on siiski kehtetu, kuna see rikub võrdse kohtlemise põhimõtet.

VI. Ettepanek

99. Kõike eeltoodut arvestades olen seisukohal, et:

– apellatsioonkaebuse esimese väite, kolmanda väite teise osa ja neljanda väitega tuleks nõustuda;

– Euroopa Kohus peaks tühistama 21. detsembri 2021. aasta kohtuotsuse MG *vs.* EIP (T-573/20, avaldamata, EU:T:2021:915) resolutsiooni punkti 2;

– Euroopa Kohus peaks tühistama 11. oktoobri 2018. aasta ja 7. jaanuari 2019. aasta otsuse ja võimalikud hilisemad otsused, millega MG jäeti ilma poolest peretoetustest (sh eelkõige lastehoiu- ja pikapäevarühma kulud, mille Euroopa Investeerimispank tema töötasust kuni 2019. aasta novembrini alusetult maha arvas) ja neist tulenevatest rahalistest õigustest (sh eelkõige maksusoodustused).

[21] Vt selle kohta 2. aprilli 2020. aasta kohtuotsus Caisse pour l'avenir des enfants (piirialatöötaja abikaasa laps) (C-802/18, EU:C:2020:269, punkt 38 ja seal viidatud kohtupraktika).